

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Obywatelskich

Janusz KOCHANOWSKI

Warszawa, 14/03/2008r.

RPO-571541 - II/07/ST

00-090 Warszawa Tel. centr. 0-22 551 77 00
Al. Solidarności 77 Fax 0-22 827 64 53

Pan

Mariusz Kamiński

Szef Centralnego Biura

Antykorupcyjnego

Wielce Szanowny Panie Ministrze

Pragnę podziękować za otrzymane wyjaśnienia zawarte w piśmie z dnia 25 października 2007 r. (sygn. ZOR-856/07/W) dotyczące m.in. wystąpienia przez Centralne Biuro Antykorupcyjne do władz Gdańska, Gdyni i Sopotu o przygotowanie i udostępnienie listy nieruchomości sprzedanych przez gminy.

W związku z powyższą sprawą pragnę poinformować, że zwrócił się do mnie Wiceprezydent Miasta Sopotu w sprawie żądania przez funkcjonariuszy Centralnego Biura Antykorupcyjnego sporządzenia i wydania zestawienia nieruchomości zbytych przez Miasto Sopot w latach 1990-2007.

Z nadesłanych przez Wiceprezydenta Miasta Sopotu materiałów wynika, iż pismem z dnia 18 września 2007 r. (sygn. ZOR-GD-345/07) p.o. Naczelnika Wydziału Postępowań Kontrolnych Centralnego Biura Antykorupcyjnego - Delegatura w Gdańsku zwrócił się o sporządzenie i wydanie zestawienia nieruchomości zbytych przez Gminę w latach 2000-2007 wraz z danymi o nabywcy nieruchomości, cenie po jakiej dokonano sprzedaży, dacie transakcji, numerze księgi wieczystej zbytej nieruchomości. Pismem opatrzonym tą samą datą i sygnaturą p.o. Naczelnika Wydziału Postępowań Kontrolnych CBA - Delegatura w Gdańsku zażądał tożsamyh informacji dotyczących lat 1990-1999. Funkcjonariusz CBA jako podstawę swojego działania wskazał art. 3 oraz art. 14 ust. 1 pkt 7 ustawy z dnia 9 czerwca 2006 r. o Centralnym Biurze Anty korupcyjnym (Dz.U. Nr 104, poz. 708 ze zm.).

Zgodnie z art. 3 ustawy o CBA organy administracji rządowej, organy samorządu terytorialnego oraz instytucje państwowe są obowiązane, w zakresie swojego działania, do współpracy z CBA, a w szczególności udzielania pomocy w realizacji zadań CBA.

Z art. 14 ust. 1 pkt 7 ustawy o CBA wynika natomiast, że funkcjonariusze CBA, wykonując czynności służące realizacji zadań, o których mowa w art. 2 ust. 1 pkt 1, mają prawo do żądania niezbędnej pomocy od instytucji państwowych, organów administracji rządowej i samorządu terytorialnego oraz przedsiębiorców prowadzących działalność w zakresie użyteczności publicznej. Wymienione instytucje, organy i przedsiębiorcy są obowiązani, w zakresie swojego działania, do udzielenia nieodpłatnie tej pomocy, w ramach obowiązującego prawa.

W świetle powołanych powyżej przepisów, funkcjonariusze CBA mogą żądać niezbędnej pomocy od organów samorządu terytorialnego wykonując czynności służące realizacji zadań, określonych w art. 2 ust. 1 pkt 1 ustawy o CBA. Według wskazanego art. 2 ust. 1 pkt 1 ustawy o CBA do zadań CBA należy rozpoznawanie, zapobieganie i wykrywanie przestępstw przeciwko: a) działalności instytucji państwowych oraz samorządu terytorialnego, określonych w art. 228-231 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks karny, a także o których mowa w art. 14 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ograniczeniu prowadzenia działalności gospodarczej przez osoby pełniące funkcje publiczne (Dz.U. Nr 106, poz. 679 ze zm.); b) wymiarowi sprawiedliwości, określonym w art. 233, wyborom i referendum, określonym w art. 250a, porządkowi publicznemu, określonym w art. 258, wiarygodności dokumentów, określonych w art. 270-273, mieniu, określonym w art. 286, obrotowi gospodarczemu, określonych w art. 296-297 i 299, obrotowi pieniędzmi i papierami wartościowymi, określonym w art. 310 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks karny, a także o których mowa w art. 585-592 ustawy z dnia 15 września 2000 r. - Kodeks spółek handlowych (Dz.U. Nr 94, poz. 1037 ze zm.) oraz określonych w art. 179-183 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi (Dz.U. Nr 183, poz. 1538), jeżeli pozostają w związku z korupcją lub działalnością godzącą w interesy ekonomiczne państwa; c) finansowaniu partii politycznych, określonych w art. 49d i 49f ustawy z dnia 27 czerwca 1997 r. o partiach politycznych (Dz.U. z 2001 r. Nr 79, poz. 857 ze zm.), jeżeli pozostają w związku z korupcją, d) obowiązkom podatkowym i rozliczeniom z tytułu dotacji i subwencji, określonych w rozdziale 6 ustawy z dnia 10 września 1999 r. - Kodeks karny skarbowy (Dz.U. Nr 83, poz. 930 ze zm.), jeżeli pozostają w związku z korupcją lub działalnością godzącą w interesy ekonomiczne państwa - oraz ścigania ich sprawców.

Przywołana treść art. 2 ust. 1 pkt 1 ustawy o CBA w sposób jednoznaczny wskazuje, iż właściwość CBA obejmuje rozpoznawanie, zapobieganie i wykrywanie przestępstw enumeratywnie wymienionych w jednostkach redakcyjnych poszczególnych ustaw, tj. ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks karny, ustawy z dnia 27 czerwca

1997 r. o partiach politycznych, ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ograniczeniu prowadzenia działalności gospodarczej przez osoby pełniące funkcje publiczne, ustawy z dnia 10 września 1999 r. - Kodeks karny skarbowy, ustawy z dnia 15 września 2000 r. - Kodeks spółek handlowych, ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi. Zadania CBA dotyczą więc rozpoznawania, zapobiegania i wykrywania ściśle określonych przestępstw popełnionych w okresie obowiązywania wskazanych ustaw. Spośród przepisów wymienionych ustaw jako pierwszy wszedł w życie art. 14 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ograniczeniu prowadzenia działalności gospodarczej przez osoby pełniące funkcje publiczne, co nastąpiło w dniu 1 stycznia 1998 r. Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks karny weszła w życie w dniu 1 września 1998 r. (por. art. 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. - Przepisy wprowadzające Kodeks karny - Dz.U. Nr 88, poz. 554 ze zm.). Ustawa z dnia 10 września 1999 r. - Kodeks karny skarbowy weszła w życie w dniu 17 października 1999 r. (por. art. 1 ustawy z dnia 10 września 1999 r. - Przepisy wprowadzające Kodeks karny skarbowy - Dz.U. Nr 83, poz. 931 ze zm.). Ustawa z dnia 15 września 2000 r. - Kodeks spółek handlowych weszła w życie w dniu 1 stycznia 2001 r. (por. art. 633 k.s.h.). Przepisy art. 49d i 49f ustawy z dnia 27 czerwca 1997 r. o partiach politycznych weszły w życie w dniu 31 maja 2001 r. (por. art. 246 ustawy z dnia 12 kwietnia 2001 r. - Ordynacja wyborcza do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej - Dz.U. Nr 46, poz. 499 ze zm.). Wreszcie, ustawa o obrocie instrumentami finansowymi weszła w życie w dniu 24 października 2005 r. (por. art. 225 tej ustawy).

W związku z powyższym zakres zadań CBA wymienionych w art. 2 ust. 1 pkt 1 ustawy o CBA (data wejścia w życie przepisów poszczególnych ustaw) nie obejmuje okresu od 1990 r. do końca 1997 r. Stąd też powstaje pytanie o podstawy żądania określonego w piśmie z dnia 18 września 2007 r. sporządzenia i wydania zestawienia nieruchomości zbytych przez Miasto Sopot w latach 1990-1997.

Również za okres obejmujący lata 1998-2007 żądanie informacji w oparciu o art. 14 ust. 1 pkt 7 ustawy o CBA znajduje uzasadnienie jedynie w razie realizacji przez CBA zadań służących rozpoznawaniu, zapobieganiu i wykrywaniu ściśle określonych przestępstw. Oznacza to, że musi istnieć związek pomiędzy tymi zadaniami, a zakresem żądanych informacji. Nie można więc z powołaniem się na art. 14 ust. 1 pkt 7 ustawy o CBA żądać wszelkich informacji posiadanych przez dany organ, lecz tylko takich, które są potrzebne dla realizacji zadania określonego w art. 2 ust. 1 pkt 1 ustawy o CBA.

W realiach niniejszej sprawy nie przekonuje również wyjaśnienie zawarte w piśmie z dnia 25 października br., iż „(...) zgłaszanie takiego zapytania niewątpliwie

mieści się przy tym w zakresie właściwości CBA, ponieważ do jego zadań należy m. in. dokumentowanie podstaw i inicjowanie realizacji ustawy z dnia 21 czerwca 1990 r. o zwrocie korzyści uzyskanych niesłusznie kosztem Skarbu Państwa lub innych państwowych osób prawnych (Dz.U. Nr 44, poz. 255 ze zm.), a także ujawnianie przypadków nieprzestrzegania określonych przepisami prawa procedur podejmowania i realizacji decyzji w przedmiocie rozporządzenia mieniem jednostek lub przedsiębiorców, o których mowa w art. 1 ust.4."

Stosownie do art. 1 ust. 1 ustawy o zwrocie korzyści uzyskanych niesłusznie kosztem Skarbu Państwa lub innych państwowych osób prawnych, jeżeli wskutek czynności prawnej lub decyzji administracyjnej przenoszacej własność lub inne prawo majątkowe na niepaństwowe osoby prawne lub osoby fizyczne, osoby te uzyskały niesłusznie korzyść z majątku Skarbu Państwa lub innych państwowych osób prawnych, sąd może oznaczyć sposób i wysokość wyrównania strat, a nawet rozwiązać umowę rozstrzygając o rozliczeniu między stronami. Z żądaniem w tym zakresie do sądu może wystąpić Szef CBA (art. 2 ust. 1 pkt 5a ustawy o zwrocie korzyści uzyskanych kosztem Skarbu Państwa lub innych państwowych osób prawnych). Przed wystąpieniem do sądu Szef CBA może zwrócić się do właściwych organów państwowych o udostępnienie materiałów, informacji i innych danych (art. 2 ust. 3 ustawy o zwrocie korzyści uzyskanych niesłusznie kosztem Skarbu Państwa lub innych państwowych osób prawnych).

Ze wskazanych powyżej przepisów ustawy o zwrocie korzyści uzyskanych niesłusznie kosztem Skarbu Państwa lub innych państwowych osób prawnych jak też już z samego tytułu ustawy wynika, że nie dotyczy ona jednostek samorządu terytorialnego. Stąd też żądanie udostępnienia materiałów i informacji przez organy jednostki samorządu terytorialnego w celu realizacji wspomnianej ustawy nie ma m.zd. podstawy prawnej. Żądanie takie (co wynika z wyraźnego przepisu art. 2 ust. 3 ustawy o zwrocie korzyści uzyskanych niesłusznie kosztem Skarbu Państwa lub innych państwowych osób prawnych) może być kierowane wyłącznie do właściwych organów państwowych, a nie organów samorządu terytorialnego.

Nie przekonuje również argument, że do właściwości CBA zgodnie z treścią art. 2 ust. 1 pkt 4 ustawy o CBA należy ujawnianie przypadków nieprzestrzegania określonych przepisami prawa procedur podejmowania i realizacji decyzji w przedmiocie: prywatyzacji i komercjalizacji, wsparcia finansowego, udzielania zamówień publicznych, rozporządzania mieniem jednostek lub przedsiębiorców, o których mowa w art. 1 ust. 4 (a więc również jednostek samorządu terytorialnego). Rzeczywiście wykonując wskazane zadanie funkcjonariusze CBA są uprawnieni do

czynności kontrolnych polegających na badaniu i kontroli określonych przepisami prawa procedur podejmowania i realizacji decyzji w przedmiocie: prywatyzacji i komercjalizacji, wsparcia finansowego, udzielania zamówień publicznych, rozporządzania mieniem państwowym lub komunalnym (art. 31 ust. 2 ustawy o CBA). Jednakże kontrola taka jest przeprowadzana na podstawie rocznych planów kontroli (art. 32 ust. 1 ustawy o CBA) bądź też doraźnie, na podstawie zarządzenia Szefa CBA (art. 32 ust. 2 ustawy o CBA). Kontrolę przeprowadzają funkcjonariusze CBA na podstawie legitymacji służbowej oraz imiennego upoważnienia, wydanego przez Szefa CBA lub osobę upoważnioną do działania w jego imieniu (art. 33 ust. 2 ustawy o CBA). Nic nie wskazuje jednak na to, że opisane przepisami ustawy o CBA czynności kontrolne zostały wdrożone wobec Miasta Sopot.

Uwagi powyższe przekazuję stosownie do art. 16 ust. 1 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz.U. z 2001 r. Nr 14, poz. 147 ze zm.) z prośbą o ustosunkowanie się do ich treści.

Łączę wyrazy szacunku

/-/ Janusz Kochanowski